

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten ja arvosanojen eurooppalaisen siirtojärjestelmän (ECVET) perustamisesta

KOM(2008) 180 lopullinen – 2008/0070 COD

(2009/C 100/25)

Neuvosto päätti 23. huhtikuuta 2008 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten ja arvosanojen eurooppalaisen siirtojärjestelmän (ECVET) perustamisesta

Asian valmistelusta vastannut ”työllisyys, sosiaaliasioiden, kansalaisuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 11. syyskuuta 2008. Esittelijä oli An LE NOUAIL-MARLIÈRE.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 22.–23. lokakuuta 2008 pitämässään 448. täysistunnossa (lokakuun 22. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 109 ääntä puolesta, ei yhtään vastaan, 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1 Käsillä olevassa ehdotuksessa suositukseksi esitetään yhteisen eurooppalaisen tutkintojärjestelmän perustamista helpottamaan opintosuoritusten siirtämistä ja tunnustamista työnteekijöiden liikkumista silmällä pitäen.

1.2 Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus kuuluvat erottamattomasti Lissabonin strategiaan eli eurooppalaiseen uudistusohjelmaan, jonka avulla on määrä vastata osaamisyhteiskunnan ja talouselämän asettamiin haasteisiin. Tarkemmin sanottuna kansalaisten tietojen, taitojen ja ammatillisen pätevyyden kehittäminen yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen avulla on välttämätön ja ehdoton edellytys, jotta saavutetaan Lissabonissa asetetut tavoitteet eli kilpailukyky, kehitys, työllisyys ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus.

1.3 Vaikka edistystä on tapahtunut, asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu varsinkaan elinikäisen oppimisen ja työnteekijöiden liikkuvuuden osa-alueilla, joilla on vielä lukuisia esteitä. Tällaiset puutteet osoittavat selvästi, että on tarpeen kehittää välineitä ja yhteistyömekanismeja, joilla helpotetaan elinikäistä oppimista ja opintosuoritusten siirtämistä valtiosta, oppilaitoksesta ja järjestelmästä toiseen. Opintosuoritusten avoimuuden lisääminen on välttämätön välivaihe, jotta tällainen strategia voidaan toteuttaa ja kehittää työnteekijöiden ja Euroopan kansalaisten tarvitsemia tietoja, taitoja ja pätevyksiä. Se on tarpeen myös kaikkien asianosaisten (etenkin koulutuksen kanssa tekemisissä olevien tahojen) kannalta.

1.4 Kansalaisten etuja palvelevan ECVET-järjestelmän⁽¹⁾ tarkoituksena on helpottaa elinikäisen oppimisen tulosten tunnustamista yli valtakunnan rajojen. Järjestelmä perustuu eurooppalaisiin käytäntöihin ja järjestelmiin, ja se koostuu seuraavista osatekijöistä:

— opintosuoritusten (tietojen, taitojen ja pätevyyksien) esittäminen siirrettävissä ja kerättävissä olevina oppimistulosityksiköinä

— oppimistulosten siirto- ja hyödyntämismekanismien sekä validoinnin rakentaminen avoimesti

— instituutioiden välisen kumppanuuksien käyttöönotto, jotta luodaan toimintaympäristö, jossa suoritukset ovat siirrettävissä, ja voidaan perustaa alue, jolla oppimistulokset ylittävät valtakunnan rajat.

2. Yleistä

2.1 Vaikutusten arviointi osoittaa, että ECVET-järjestelmä on väline, joka lisää oppimistulosten avoimuutta ja helpottaa eri järjestelmissä suoritettujen oppimistulosten vertailua, siirtoa ja keräämistä. Se ei edellytä tutkintojen pilkkomista entisestään, eikä tarkoituksena ole yhtenäistää tutkintoja sen paremmin kuin koulutusjärjestelmiäkään. ECVET tukee ja lujittaa nykyisiä liikkuvuuden mahdollistavia välineitä (ECTS⁽²⁾ ja EQF⁽³⁾). Se saattaa ajan mittaan vaikuttaa jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmiin tehtäviin välttämättömiin uudistuksiin elinikäisen oppimisen käynnistämiseksi. Tältä osin ECVET tuo lisäarvoa liikkuvuuteen ja elinikäiseen oppimiseen.

2.2 Välineisiin liittyy kuitenkin kosolti hankaluuksia. Vaikka EQF:n tavoitteena on rajatylittävä vertailukelpoisuus, kansalliset järjestelmät on suunniteltava ja organisoitava siten, että muissa valtioissa olevat kumppanit ymmärtävät ne ja voivat luottaa niihin. Komission tehtävänä on asettaa kriteerit, joilla

⁽¹⁾ Kirjainlyhenne englanninkielisestä nimityksestä *European Credits System for Vocational Education and Training* eli ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten ja arvosanojen eurooppalainen siirtojärjestelmä.

⁽²⁾ Korkea-asteen opintosuoritusten siirtojärjestelmä.

⁽³⁾ Eurooppalainen tutkintojen viitekehys elinikäisen oppimisen edistämiseksi.

varmistetaan asianmukaisuus, avoimuus ja vertailtavuus, sekä herättää kumppaneiden keskinäinen luottamus. Vaikka EQF onkin otettu käyttöön, jotta tutkintotodistuksia voitaisiin vertailla ja siirtää vapaaehtois pohjalta kaikkialla unionissa, jäsenvaltiossa ja eri aloilla, nykyiset järjestelmät ovat hyvin monimutkaisia. On siis tehostettava välineitä, joilla voidaan lisätä avoimuutta ja selviytyä välttämättömistä välivaiheista, jotta tutkintotodistukset voidaan ottaa käyttöön vuonna 2012.

2.3 On niin ikään syytä korostaa, että ECVET-järjestelmä ei korvaa muita Euroopan unionin tämänhetkisiä toimintaperiaatteita. Mainittakoon etenkin muussa kuin kotivaltiossaan ammatia harjoittavista työntekijöistä annettu direktiivi 2005/36/EY. Toisaalta ECVET ei kuitenkaan lujita välttämättömiä yhteyksiä nykyisiin eurooppalaisiin ohjelmiin, joiden sääntöjen mukaan etenkin EU:n muita heikommin kehittyneillä alueilla koulutusjärjestelmien uudistamiseen myönnetään ESR-rahoitusta, jotta ihmiset saataisiin paremmin tiedostamaan osaamisyhteiskunnan tarpeiden merkitys sekä varsinkin elinikäisen oppimisen tarve. Samalla parannetaan laadukkaan peruskoulutuksen saatavuutta.

2.4 ECVET-järjestelmä, jolla pannaan alulle jatkuva prosessi, edellyttää kaikkien toimijoiden kestäväpohjaista sitoutumista sekä yhteisössä, jäsenvaltioissa tai alakohtaisella tasolla käynnistettyjen aloitteiden yhteisvaikutusta. Järjestelmässä ei valitettavasti ole nimenomaisesti tarkoitus hyödyntää edistystä ja innovointia (hyviä käytänteitä), joka niin ikään antaa potentiaalisille toimijoille ja kumppaneille pontta vuonna 2012 tapahtuvaa arviointia silmällä pitäen.

2.5 Komitea panee tuki merkille, että kaikilla tasoilla toteutetut useiden julkisten ja yksityisten toimijoiden kuulemiset ovat tuottaneet yhteisen kielen, mutta tiettyjen kirjainlyhenteiden käyttö ehdotuksissa, tiedonannoissa, suosituksissa, vaikutusten arvioinneissa ja komission teettämässä selvityksissä johtaa lyhenesekamelskaan ja aiheuttaa hämmennystä, joka kerää uhkapilviä asetettujen tavoitteiden ylle. Tiettyssä kielessä mielekäs lyhenne, kirjainyhdistelmä, kirjainlyhenne tai iskulause ei välttämättä merkitse mitään toisessa kielessä tai välittää siinä jopa täysin kielteisen mielikuvan. Toisaalta tällainen käytäntö saattaa rajoittaa uusien koulutusalan kanssa tekemisissä olevien tahojen liittymistä järjestelmään ja laimentaa kohdeyleisön kiinnostusta järjestelmään, joka on suunniteltu helpottamaan opintosuoritusten siirtoa eri jäsenvaltioiden ammattikoulutusjärjestelmien kesken eikä himmentämään suorituksia. Pyrittäessä yhtenäistämään ammattikoulutusjärjestelmiä ja saamaan ne vertailukelpoisiksi elinikäisen oppimisen kanssa komitea kehottaa myös ottamaan huomioon kielelliset näkökohdat sekä komission muilla aloilla toteuttamat toimet.

2.6 Jokaisella on oltava mahdollisuus opiskella eri oppilaitoksissa ja eri maissa, mikä edistää opiskelijoiden liikkuvuutta kaikkialla Euroopassa, sillä Euroopan unionissa on yli 30 000 ammattioppilaitosta⁽¹⁾. Komission on huolehdittava siitä, ettei tätä tavoitetta toteuteta kielellisen monimuotoisuuden eikä komission edistämän kieltenopetuksen laadun kustannuksella.

3. Erityistä

3.1 Komissio on valinnut ECVET-järjestelmän perustamista koskevassa ehdotuksessaan sääntelytavaksi perustamissopimuksen 150 artiklan nojalla annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksen. Näissä säädöspuitteissa ECVET-järjestelmän sisältämät periaatteet voidaan toteuttaa vapaaehtois pohjalta. Tällainen menettelytapa vahvistaa toteutettua kuulemisprosessia, joka on tarjonnut eri toimijoille, työmarkkinaosapuolet mukaan luettuina, mahdollisuuden tuoda laajasti esiin erilaisia kantojaan.

3.2 Vaikka vapaaehtoisuudessa on omat puutteensa, sen ansiosta voidaan tehostaa komission, työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden toimien koordinoitua kartoitettaessa ilmenevät ongelmat sekä ennen kaikkea kehitettäessä sopivimpia innovaatioita ja ratkaisuja. Tämän prosessin ansiosta ECVET-järjestelmä saadaan toimivaksi ja sen toimeenpanoa voidaan tehostaa, mikä tuottaa unionin kansalaisille ja työntekijöille todellista lisäarvoa, kun heidän ammattipätevyytensä tunnustetaan. Näin edistetään elinikäistä oppimista ja liikkuvuutta.

3.3 Komission ilmaisema kunnianhimoinen tavoite arvioida edistymistä ja jakaa siitä tietoa ECVET-järjestelmän kehittämiseksi ja tarkistamiseksi jatkuvasti, jotta järjestelmää voidaan mukauttaa tarpeisiin, näyttää takaavan yhteistyön. On toivottavaa, että eri toimijat ja varsinkin käyttäjät tai käyttäjien edustajat osallistuvat laajasti arviointiin ja ehdotuksessa mainitun selvityksen laadintaan.

3.4 Komissio haluaa tukea ja edistää liikkuvuutta rajojen yli ja osallistumista elinikäiseen oppimiseen ammatillisen koulutuksen alalla. Tämän on toteuduttava myös käytännössä vahvistamalla suosituksen sisältyvät, toimijoiden asemaa ja tehtävää koskevat periaatteet:

⁽¹⁾ Komission lehdistötiedote IP/08/558.

- Loppukäyttäjät ovat opiskelijat, jotka haluavat vapaaehtoisesti validoida oppimistuloksensa tunnustetun tutkintotodistuksen saamiseksi.
- Tutkintojärjestelmällä, joka perustuu oppimistulosten tunnustamiseen pisteistä koostuvien oppimistulosyksiköiden avulla on taattava opiskelijoille puolueettomuus ja yhdenvertainen pääsy koulutukseen, ilman lisäesteitä tai ylimääräisiä valintaperusteita.
- Peruskoulutuksen ja elinikäisen oppimisen alalla on tehtävä Euroopan laajuista yhteistyötä, jotta luodaan edellytykset opintosuoritusten avoimuudelle ja tunnustamiselle.
- On luotava erityisesti ECVET-järjestelmään keskittyviä verkostoja ja kumppanuuksia opintosopimuksiin ja opintosuoritusten siirtoon liittyvien uusien välineiden ja uusien menetelytapojen kehittämiseksi.
- Komission olisi huolehdittava siitä, että parhaillaan hyväksyttävänä olevat vaatimukset mahdollistavat sekä opiskelijoiden että koulutusalan eri tahojen oikeudenmukaisen kohtelun. Tuoreiden tutkimusten mukaan ⁽¹⁾ elinikäistä oppimista hyödyntävät eniten *pisimmälle koulutetut henkilöt*. Heikoimmin koulutetut henkilöt tai henkilöt, jotka eivät ole suorittaneet mitään tutkintoa, hyödyntävät vähiten elinikäistä oppimista. Tähän on monia syitä, mutta tutkinnoille ei saisi asettaa tällaista estettä. Komission onkin huolehdittava siitä, että tutkintojärjestelmä kattaa myös *heikoiten koulutetut henkilöt*.
- Tietyissä jäsenvaltioissa useat edellä mainitun kohderyhmän koulutukseen erikoistuneet tahot (yhdistykset ja järjestöt), joilla on asiasta pitkäaikaista konkreettista kokemusta, on viime aikoina suljettu ”tarjonnan” ulkopuolelle, sillä hyvin usein lyhyen aikavälin säästöjä on tehty vähiten ”tuottavien” henkilöiden kustannuksella. Heihin olisi nyt alettava panostaa inhimillisiä ja taloudellisia voimavaroja aivan erityisesti kulttuurin, osuus- ja yhteisötalouden ja aikuisopetuksen piirissä, sillä nämä osa-alueet toimivat usein ponnahduslautana kyseisten henkilöiden pääsyyllä ammattikoulutukseen.

⁽¹⁾ *Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training, Indicators and Benchmarks, 2007, SEC(2007) 1284. NIACEn aikuiskoulutustutkimus Counting the Cost, tammikuu 2008. NIACE = National Institute of Adult Continuing Education (Yhdistyneen kuningaskunnan aikuiskoulutuskeskus).*

3.5 Jotta saadaan aikaan eurooppalainen tutkintojärjestelmä yhteistyötä tiivistämällä, laaditaan yhteisiä standardeja. Tämä on erityisen arkaluonteista niin kutsutun arkioppimisen oppimistulosten osalta. Noudatettavia standardeja olisi hiottava ja tarkasteltava etenkin Cedefopin selvityksessään ehdottamien kriteereiden mukaisesti (ks. jäljempänä oleva alaviite), ja niistä olisi kuultava tahoja, joilla on asiasta runsaasti kattavaa kokemusta (ja jotka eivät ole perustaneet menestystään pudotuspeliin eivätkä tutkintoon oikeuttavaan koulutukseen pääsyn edellytyksenä oleviin valintamenettelyihin).

3.6 Komission olisi otettava huomioon aikuiskoulutuksen toimintaohjelmasta antamansa tiedonanto ⁽²⁾. Näin järjestelmä voitaisiin ulottaa nopeammin kattamaan mahdollisimmat monet henkilöt ja keskittyä eniten koulutusta tarvitseviin, jotka eivät ole pelkästään herkästi horjuvassa tai muuten epäedullisessa asemassa vaan jotka olisi asetettava etusijaan sosiaalisen tai inhimillisen sopeutumistarpeen vuoksi tai taloudellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden takia ⁽³⁾.

3.7 Tarkasteltavana olevan suosituksen liitteet 1 ja 2, joissa noudatellaan Cedefopin ⁽⁴⁾ suosituksia, ovat ECVET-järjestelmän onnistumisen kannalta tähdellisiä. Niissä pyritään avoimuuteen ja johdonmukaisuuteen asettamalla kaikille tasoille kehittämisperiaatteet. Liitteitä olisi selitettävä ja täydennettävä, ja niistä olisi tiedotettava nykyistä tehokkaammin, jotta voitaisiin varmistaa järjestelmän pysyvyys ja lujuus.

3.8 Vaikka yhteisten koulutustavoitteiden luettelo ja nimitykset on laadittu komission järjestämän esikuulemisen ja kuulemisen yhteydessä – mikä on sinänsä edistyksestä –, ei pidä unohtaa, ettei koulutus kuulu kaupallisiin palveluihin, vaan sen on edelleen oltava mahdollisimman monen ulottuvilla oleva peruspalvelu. Se on taattava julkisin investoinnein ja poliittisen koheesion turvin sekä kansallisella tasolla että WTO:n neuvotteluissa, mikäli eurooppalainen kilpailukyky halutaan säilyttää laajasti (yleisen edun kannalta) ymmärrettyinä.

⁽²⁾ ETSK:n antama lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Aikuiskoulutuksen toimintasuunnitelma – Oppiminen kannattaa aina”, esittelijä: Renate HEINISCH. Lausunto hyväksyttiin pidetyssä täysistunnossa (EUVL C 204, 9.8.2008, s. 89).

⁽³⁾ AK:n 19. kesäkuuta 2008 antama lausunto aiheesta ”Aikuiskoulutuksen toimintasuunnitelma – Oppiminen kannattaa aina”, esittelijä: Mary SHIELDS. Lausunto hyväksyttiin 18.–19. kesäkuuta 2008 pidetyssä täysistunnossa.

⁽⁴⁾ Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus Cedefop perustettiin vuonna 1975 neuvoston asetuksella (ETY) N:o 337/75. Se tarjoaa Euroopan unionille puitteet ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi. Berliinin FHVR–FBAE-korkeakoulussa (*Fachhochschule für Verwaltung und Rechtspflege – Forschungsstelle für Berufsbildung, Arbeitsmarkt und Evaluation* = Julkis- ja oikeushallinnon korkeakoulu – Ammatillikoulutuksen, työmarkkinoiden ja arvioinnin tutkimuskeskus) työskentelevän Erwin SEYFRIEDIN Cedefopille laatima raportti *Indicators for quality in VET: to enhance European cooperation*.

3.9 Jos halutaan olla johdonmukaisia, ihmisarvoisen työn ja laadukkaan peruskoulutuksen tavoitteiden on kuljettava käsi kädessä kilpailukyvyyn takaamiseksi. Eurooppalaisesta tutkintojärjestelmästä on edelleen sovittava yhteisesti jäsenvaltioiden, kaikkien työmarkkinaosapuolten tasojen ja validoinnin kohderyhmien kesken, sillä tavoitteet on suunnattava juuri validoinnin kohteisiin. Tavoitteiden tulisi edelleen olla kaikkien edunsaajien kannalta ymmärrettäviä ja selkeitä: hankitun pätevyyden tunnustaminen, oppimistulosten siirrettävyys sekä maantieteellinen ja ammatillinen liikkuvuus. Toimijat on tunnustettava, ja niillä on oltava mahdollisuus saada yleishyödyllisiin tarkoituksiin myönnettävää rahoitusta. Eurooppalainen tutkintojärjestelmä voi parantaa työllistettävyyttä ja liikkuvuutta, jos järjestelmä rakennetaan ottamalla huomioon seuraavat seikat: pätevimpien toimijoiden vaaliminen (kokemus), onnistuneiden validointien määrä, validointien laatu, sellaisten toimijoiden (järjestöjen ja yhdistysten) hankkiman kokemuksen tunnustaminen, jotka ovat testanneet toteuttamiskelpoisia metodeja syrjään sysättyjen tahojen luottamuksen herättäminen ja niiden asettaminen etusijaan (siirtolaisten avustaminen, romaneille myönnettävä tuki, lukutaidon opettaminen aikuisille, kielenoppimisen tukeminen jne.).

Bryssel 22 päivänä lokakuuta 2008.

3.10 Komitea muistuttaa, että liikkuvuuteen osallistuvat nykyisin eniten yritysten lähettämät miespuoliset rakennusalan palkansaajat. Seuraavaksi eniten liikutaan tietotekniikan palvelujen alalla ja uusien teknologioiden alalla, matkailuammateissa, liikennesektorilla jne.

3.11 Koska ECVET-järjestelmä koskee erityisesti ammatillista perus- ja täydennyskoulutusta sekä virallisten oppimistulosten (koulutuksen) ja arkioppimisen (ammattikokemuksen) tunnustamista ja validointia, komitea suosittaa, että tutkintojärjestelmässä kiinnitetään erityistä huomiota elinikäiseen oppimiseen ja lähetettyjen työntekijöiden taitojen tunnustamiseen ⁽¹⁾.

3.12 Neljän vuoden kuluttua laadittavan tilannekatsauksen yhteydessä järjestelmästä olisi tiedotettava laajasti jäsenvaltioissa Euroopan komission johdolla, jotta sitä kehitettäisiin samansuuntaisesti nykyisten järjestelmien kanssa ja jotta se juurrutettaisiin kansalais-yhteiskuntaan.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Mario SEPI

⁽¹⁾ ETSK:n antama lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuva työntekijöiden lähettäminen työhön toiseen jäsenvaltioon: mahdollisuuksista täysi hyöty ja työntekijöille taattu suoja", esittelijä: An LE NOUAIL-MARLIÈRE (EUVL C 224, 30.8.2008, s. 95).